

VEAS

Bjerkåsholmen 125
3470 SLEMMESTAD

Samtykke til håndtering av farlig stoff ved eksisterende rense- og biogassanlegg på Bjerkåsholmen, Asker

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til søknad fra Vestfjorden Avløpsselskap (VEAS) om samtykke til håndtering av farlig stoff ved virksomhetens eksisterende rense- og biogassanlegg i Bjerkåsholmen 125, gnr./bnr. 68/185, 68/344 og 68/465 i Asker kommune.

Søknaden gjelder eksisterende forbruksanlegg for metanol (220 m³) og oksiderende syre (omfattet av forskrift om håndtering av farlig stoff¹, 50 m³) samt anlegg for produksjon av biogass.

VEAS tok kontakt med DSB i februar 2018 fordi det etter en intern gjennomgang av kjemikaliebeholdningen ble avdekket at virksomheten har plikter etter storulykkeforskriften². Virksomheten fikk i brev av 09.02.2018 dispensasjon fra kravet om samtykke for rense- og biogassanlegget. Dispensasjonen ble gitt på vilkår av at faktisk stoffmengde på anlegget holdes under innslagspunktet for anvendelse av storulykkeforskriften, og gjelder til 01.02.2019 eller til samtykke er innhentet (det som inntreffer først).

Første og gjeldende utgave av søknaden er datert henholdsvis 29.05.2018 og 16.11.2018. Søknaden består av følgende dokumenter:

- søknadstekst
- situasjonsplan (v 2-1)
- oversikt kjemikalier (v 3-1)
- arealdisponeringsplan fjellanlegg (v 4-1)
- arealdisponeringsplan fjellanlegg del II (v 4-2)
- P&ID metanolanlegg (v 4-3)
- kart over metanolanlegg (v 4-4)
- byggedokumentasjon metanoltank (v 4-5)
- kontroll og funksjonstest av metanoltank (v 4-6)
- oversikt over styrende dokumenter, instruksjoner og prosedyrer (v 4-7)
- digital brannperm (v 4-8)
- beredskapsplan (v 4-9)
- eksplosjonsverndokument (v 4-10)
- områdeklassifisering (v 4-11)
- VEAS risikomanual (v 5-1)

¹ forskrift 8. juni 2009 nr. 602 om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen

² forskrift 3. juni 2016 om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer

- VEAS risikovurdering metanol (v 5-2)
- VEAS risikovurdering oksiderende syre (v 5-3)
- risikoanalyse for behandling av metanol, oksiderende syre og biogass ved VEAS' renseanlegg (v 5.4)
- reguleringsplan (v 5-5)
- VEAS risikovurdering biogass (v 5-6)
- HMS-plan (v 7-1)
- rapport systematisk tilstandskontroll (2015) av gassanlegg (v 7-2)
- rapport årlig kontroll (2018) av gassanlegg (v 7-3)
- skjermdumper fra VEAS' driftskontrollsystem (v 7-4)
- rapport systematisk tilstandskontroll (2018) av gassanlegg (v 7-5).

Det ble i tilknytning til saksbehandlingen avholdt befaring og møte mellom VEAS og DSB på Bjerkåsholmen 12.10.2018.

Om anlegget

VEAS renseanlegg på Bjerkåsholmen renser avløpsvann fra kommunene Oslo, Bærum, Asker, Røyken og Nesodden. Metanol og oksiderende syre benyttes til å fjerne fosfor og organisk stoff fra avløpsvannet, før det slippes ut i Oslofjorden. Slam fra renseprosessen føres til biogassanlegget, hvor det brytes ned. Biogass dannes i denne prosessen. Totalt gassvolum på anlegget er 8914 m³, som med aktuelle driftsparametere tilsvarer 9,9 tonn biogass. Pr. i dag benyttes biogassen til produksjon av elektrisk strøm samt til oppvarming av ventilasjonsluft og slam. På sikt skal imidlertid biogassen forsyne VEAS Gass AS' oppgraderings- og flytendegjøringsanlegg som planlegges etablert på gnr./bnr. 68/465.

Regelverk

På bakgrunn av lagerkapasiteten for farlig stoff, er anlegget omfattet av storulykkeforskriften. Tiltaket er meldepliktig (§ 6). Som storulykkevirksomhet er VEAS pliktig til å innhente samtykke fra DSB etter forskrift om håndtering av farlig stoff § 17.

Høring

Søknadstekst og risikovurdering ble lagt ut til offentlig ettersyn på DSBs nettsider 21.11.2018. Høringen ble kunngjort i Budstikka 26.11.2018, med henvisning til DSBs nettsider. I tillegg ble berørte myndigheter, parter og andre som kan bli berørt direkte varslet om tiltaket 21.11.2018. Frist for å gi uttalelse til søknaden var 24.12.2018.

I høringsbrevet som ble sendt til berørte myndigheter, parter og andre som kan bli berørt oppfordret DSB høringsinstansene til å komme med begrunnede synspunkter på forhold av betydning for behandling av samtykkesøknaden, inkludert eventuelle forhold som ikke er omtalt i søknaden.

Høringen er gjennomført på vegne av VEAS og dekker således pliktene virksomheten har til å innhente uttalelser etter lov 14. juni 2002 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 24.

DSB har mottatt innspill til søknaden fra Bjerkåsholmen Bolig AS v/ Sweco Norge AS (heretter Sweco). I tillegg har fire høringsinstanser (Akershus fylkeskommune, Kystverket Sørøst, Statens vegvesen og Asker og Bærum brannvesen IKS) gitt tilbakemelding om at de ikke har merknader til søknaden. Høringsinnspillene fra Bjerkåsholmen Bolig AS v/ Sweco følger nedenfor:

1: Innbyrdes påvirkning mellom eksisterende rense- og biogassanlegg og det planlagte LBG-anlegget

Det synes å være en gjennomgangsfaktor at saksnr. 16/5809 og 18/4732 behandles separat, men vi mener de bør sees i sammenheng på grunn av potensielle samhörigheter. I Gexcon sin risikovurdering som omhandler LBG anlegget er ikke f.eks. metanoltanken eller rørrangement til råtnetanker beskrevet, det vil si det er ikke gjort en vurdering knyttet til grensesnitt. Grensesnitt samt potensielle samhörigheter kan påvirke det totale risikobildet.

2: Varsel om høring

Det ble varslet at samtykkesøknad med saksnr. 16/5809 var ute til høring, noe som ble satt pris på. Gitt Bjerkåsholmen Boligs involvering i VEAS rense- og biogassanlegg på Bjerkåsholmen, synes det noe overraskende at ikke høring 18/4732 ble varslet på tilsvarende måte. Det kom også noe overraskende på at det er to ulike samtykkesøknader ute til høring, da dette ikke er opplyst om tidligere.

3: Tilgang på dokumentasjon

Som en generell kommentar henvises det i søknaden om samtykke til et betydelig antall ulike vedlegg, hvorav kun Gexcon sin risikovurdering ligger vedlagt. Som følge av dette er det derfor vanskelig for andre interessenter å få et tilstrekkelig overblikk og innsyn.

4: Standarder og forskrifter

Vi kan ikke se at det henvises til Tankforskriften:2014 i samtykkesøknaden, men forutsetter at alle tankene oppfyller lovpålagte krav ihht gjeldende forskrift fom 01.01.2019. Dette gjelder eksisterende tanker, også inne i fjellhallen, og ny syretank.

5: Oppsamling I

Under punkt 4 i samtykkesøknaden – *Anleggsbeskrivelse*, står følgende «*På sikt vurderer VEAS utskiftning av metanoltanken til en dobbeltmantlet tank for bedre miljøsikring*». Vi synes dette er et flott tiltak, men undres over hvorfor ikke tilsvarende umiddelbart vurderes for ny lagertank for LBG (liquefied bio gas). Selv om Tankforskriften ikke er lovpålagt for nedgravde tanker, oppfordres det til å følge de samme retningslinjene for å bevare nærmiljøet. For ytterligere kommentarer henvises det til innspill til høring om samtykkesøknad saksnummer 18/4732.

6: Oppsamling II

Under punkt 1.3.2 i Gexcon sin risikovurdering – *Metanol*, står følgende «*Siden kummer og kulvert er viktig for å begrense konsekvensene av et utslipp, har VEAS rutiner for å sikre at kummene er åpne til enhver tid*». Siden instruksjer og prosedyrer (vedlegg 4.7 i samtykkesøknaden) ikke er vedlagt, er det mulig at dette punktet misforstås, men det er ikke tillatt for andre (industri)bedrifter i Norge å ha til enhver tid åpne oppsamlingsarrangement. Det synes som andre bedrifter er pålagt ulike krav og retningslinjer enn VEAS.

7: Risiko

Under punkt 5 i samtykkesøknaden – *Risiko*, synes det ikke å tas tilstrekkelig hensyn til potensielle domino-effekter. Det synes ikke å fremgå av risikovurderingen utført av Gexcon at det totale risikobildet er vurdert dersom etablering av oppgraderings- og flytendegjøringsanlegg for biogass på Bjerkåsholmen blir realisert. For ytterligere kommentarer henvises det til innspill til høring om samtykkesøknad saksnummer 18/4732.

Vurdering av høringsinnspillene

1: Innbyrdes påvirkning mellom eksisterende rense- og biogassanlegg og det planlagte LBG-anlegget

Ytre avgrensning for utbredelse av brannfarlig gass ved en hendelse på LBG-anlegget er inntegnet i LBG-anleggets risikovurdering figur 3-4. Det fremgår av figuren at brannfarlig gass ikke kan nå de delene av eksisterende biogassanlegg som er eksponert til friluft. Syretanken ved eksisterende anlegg er

plassert inne i fjellhallen og kan ikke eksponeres for brannfarlig gass ved et eventuelt utslipp fra LBG-anlegget. Den nedgravde metanoltanken ligger innenfor området som kan eksponeres for brannfarlig gass ved et uhell på LBG-anlegget.

Gexcon skriver i e-post til DSB av 07.01.2019 at metanoltanken er nedgravd og med det beskyttet mot stråling fra en brann. Dersom en sky av brannfarlig gass antennes vil det oppstå en flashbrann. En flashbrann har imidlertid kort varighet og er i hovedsak et problem for folk som oppholder seg innenfor området som er eksponert for brannfarlig gass og som puster inn varme forbrenningsgasser. Utstyr rekker som regel ikke varmes opp til kritiske nivåer før en flashbrann er over.

Videre skriver Gexcon at simuleringene har vist at det kan dannes en pøl med LBG utenfor inngangen til fjellanlegget. I følge Gexcon kan en antent pøl (pølbrann) gi høye varmelaster der metanoltanken er nedgravd, men Gexcon påpeker at tanken er beskyttet ved at den ligger ned i bakken.

Når det gjelder påvirkning på det planlagte LBG-anlegget fra eksisterende anlegg, fremgår det av figur 2-13 i risikovurderingen for eksisterende anlegg at en hendelse med metanoltanken ikke kan påvirke LBG-anlegget. Hendelser knyttet til syretanken i fjellanlegget kan ikke gi konsekvens utenfor fjellanlegget (avsn. 2.3 i risikovurderingen for eksisterende anlegg).

Som det fremgår av figur 2-15 i risikovurderingen for eksisterende anlegg, ligger risikokontur 10^{-7} for eksisterende biogassanlegg forholdsvis tett inntil LBG-anlegget. Da det planlagte LBG-anlegget ikke er tegnet inn i figuren, har DSB bedt VEAS Gass AS om supplerende opplysninger om hvorvidt eksisterende biogassanlegg kan påvirke LBG-anlegget. I e-post av 07.01.2019 skriver Gexcon følgende: Vi har ikke identifisert noen slike hendelser i vårt arbeid. Gassklokke og rørledning ned til LBG-anlegget er beskrevet i risikoanalysens (DSB: dokumentet Risikoanalyse for VEAS LBG-anlegg) kapittel 3.2.

DSB vurderer, basert på det ovenstående, at innbyrdes påvirkning mellom eksisterende anlegg og det planlagte LBG-anlegget er tilstrekkelig belyst. Vi gjør for øvrig oppmerksom på at nabovirksomheter som hver for seg håndterer farlig stoff der en hendelse kan få konsekvens for nabovirksomhet, etter forskrift om håndtering av farlig stoff § 18 skal utveksle informasjon og samordne tiltak slik at sikkerheten blir ivaretatt. Videre stiller storulykkesforskriften § 8 krav til virksomheter som har blitt identifisert som dominovirksomheter. I tilfeller der fare for dominoeffekt mellom storulykkesvirksomheter er identifisert, fatter DSB vedtak om at de berørte virksomhetene er identifisert som dominovirksomheter.

2: Varsel om høring

Høring av samtykkesøknad for eksisterende rense- og biogassanlegg (16/5809) og for det planlagte LBG-anlegget (18/4732) ble begge varslet direkte til john@platuark.no 21.11.2018. De to tiltakene har forskjellige tiltakshavere (VEAS og VEAS Gass AS), hvilket medfører at det ikke kan søkes om et felles samtykke for tiltakene.

3: Tilgang på dokumentasjon

DSB har vurdert at dokumentasjonen som er publisert på dsb.no i forbindelse med høring av søknaden (søknadstekst og risikovurdering) gir høringsinstansene tilstrekkelig informasjon til å kunne gi innspill til søknaden. Ved behov for ytterligere beskrivelse av tiltaket er det imidlertid anledning til å be om innsyn i vedlegg som ikke ligger ute til offentlig ettersyn. Anmodning om innsyn i vedlegg til samtykkesøknader vurderes i henhold til våre rutiner for behandling av innsynsbegjæringer.

4: Standarder og forskrifter

DSB oppfatter dette som en påminnelse til VEAS om at tankforskriften må følges for anlegg som er omfattet av forskriftens bestemmelser. Innsippet er meddelt VEAS i e-post av 20.12.2018.

5: Oppsamling I

Dette innspillet gjelder det planlagte LBG-anlegget (18/4732) og vurderes ikke som relevant for hvorvidt det kan gis samtykke til eksisterende rense- og biogassanlegg.

6: Oppsamling II

DSB sendte e-post til Sweco 21.12.2018 med spørsmål om referanse til regelverk som forbyr det aktuelle oppsamlingsarrangementet. Sweco skriver følgende i e-post av 10.01.2019:

Med referanse til Tankforskriften og spesielt Veileder for Tankforskriften (side 9-12), skal alle oppsamlingsarrangement ha en teknisk barriere som holder igjen en eventuell lekkasje. Et oppsamlingsarrangement i form av en ringmur/basseng/kulvert med en eller annen type åpning som lar en eventuell lekkasje unnslippe tilfredsstillende ikke kravet om teknisk barriere. Et oppsamlingsarrangement skal være tett, dvs. det skal kunne holde på en eventuell lekkasje.

Det fremgår heller ikke tydelig av samtykkesøknaden om metanoltanken i dag oppfyller kravene i Tankforskriften – eller om det er gitt dispensasjon til en gitt dato?

Av forurensningsforskriften³ kapittel 18 (tankforskriften), § 18-2, fremgår det at tankforskriften ikke gjelder for nedgravde tanker. Innspillet vurderes således ikke som relevant for hvorvidt det kan gis samtykke til eksisterende rense- og biogassanlegg.

7: Risiko

Det vises her til ovenstående kommentar til innspill 1 om innbyrdes påvirkning mellom eksisterende rense- og biogassanlegg og det planlagte LBG-anlegget.

Vedtak

Ved behandling av samtykkesøknaden er det lagt særlig vekt på risiko knyttet til håndtering av farlig stoff, herunder risiko for 3. person. Virksomhetens internkontrollsystem og anleggets tekniske utførelse og sikkerhetstiltak, herunder beredskapstiltak, inngår som sentrale faktorer ved vurdering av risiko.

Risikovurderingen dokumenterer at individuell risiko i området rundt anlegget vil være i henhold til akseptkriteriene i temarapport 13: sikkerheten rundt anlegg som håndterer brannfarlige, reaksjonsfarlige, trykksatte og eksplosjonsfarlige stoffer, utgitt av DSB.

Med utgangspunkt i innsendt dokumentasjon finner DSB at risikoen knyttet til anlegget kan aksepteres og at hensynet til tredjeperson er tilfredsstillende ivaretatt.

Ingen av høringsinnspillene har innhold som tilsier at samtykke ikke bør gis.

Basert på det ovenstående gir DSB, med hjemmel i forskrift om håndtering av farlig stoff § 17, VEAS (org. nr.970 963 871) samtykke til håndtering av farlig stoff ved virksomhetens rense- og biogassanlegg i Bjerkåsholmen 125, gnr./bnr. 68/185, 68/344 og 68/465 i Asker kommune.

Samtykket gis på følgende vilkår:

- Oppfølging av samtykkets vilkår og virksomhetens plikter etter forskrift om håndtering av farlig stoff, storulykkesforskriften og annet relevant regelverk fastsatt i medhold av lov 14. juni 2002 nr.

³ forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning

20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver, skal fremkomme av virksomhetens internkontrollsystem, jf. internkontrollforskriften.

- Anlegget skal være utformet og plassert som vist i søknad av 16.11.2018.

Samtykket kan trekkes tilbake ved følgende forhold:

- Når det er gitt uriktige eller mangelfulle opplysninger av vesentlig betydning for tildelingen av samtykket.
- Når de vilkår som er fastsatt i samtykket ikke blir overholdt.
- Når samtykket blir benyttet på en måte som er i strid med lov, forskrift eller lovlig fattede vedtak.
- Når forhold av sikkerhetsmessig betydning på stedet har endret seg vesentlig etter at samtykket ble gitt.
- Når sikkerhetsmessige krav som ble stilt da samtykket ble gitt, på noe vesentlig punkt ikke lenger anses for å svare til de krav som bør stilles.

Dersom håndteringen av farlig stoff ikke påbegynnes innen to år fra den dato samtykket er gitt, faller samtykket bort.

Samtykket gir i seg selv ingen rett til disposisjon over eiendommer hvor aktiviteten finner sted.

Dersom virksomheten overdras, må nytt samtykke innhentes av ny eier.

Dette samtykket er et enkeltvedtak som kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet i henhold til forskrift om håndtering av farlig stoff § 25. Klagefristen er tre uker fra samtykket er mottatt. En eventuell klage skal sendes via DSB. For øvrig vises til forvaltningslovens §§ 28-32.

Vedtaket blir offentliggjort gjennom publisering på dsb.no.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Kjemikaliesikkerhet

Gry Haugsnes
seksjonssjef

Celin Russøy Tonheim
senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til:

Asker kommune
Akershus fylkeskommune
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Asker og Bærum brannvesen IKS
Miljødirektoratet
Kystverket
Arbeidstilsynet
Statens vegvesen Region øst
Bjerkåsholmen Bolig AS
Vollen båtservice AS
Bjerkås næringspark ANS
Sweco Norge AS